

Pohjois-Karjalan maakuntakaava 2040, 2. vaihe (energia ja maisemat) on valmis maakuntavaltuuston hyväksyttäväksi. Vaihemaakuntakaava käynnistettiin maakuntahallituksen päätöksellä 22.5.2023 eli kaavaprosessi on kestänyt noin kaksi vuotta.

Hyväksyttäväksi esitettävään maakuntakaavaan osoitetaan maakunnallisesti merkittävä energiansiirtoverkko (olemassa olevat ja kehitettävät pääsähkölinit 110/400 kV) sekä siihen liittyvä energiainfra sähköasemineen ja voimalaitoksineen, tuulivoimaloiden alueet (18 kpl), yleinen suunnittelumääräys aurinkovoimaan liittyen, valtakunnallisesti ja maakunnallisesti arvokkaat maisema-alueet sekä pohjavesialueet.

Vaihemaakuntakaavan ratkaisut perustuvat laajaan kunta- ja sidosryhmäyhteistyöhön, moniin eri selvityksiin sekä vaikutusten arviointiin. Maakuntakaavatyöryhmä, ohjausryhmä, SOVA-ryhmä (suunnitelmien ja ohjelmien vaikutusten arviointiryhmä) sekä kaavaa varten kootut teemaryhmät eli maisemaryhmä ja energiaryhmä ovat kaikki käsitelleet kaavan sisältöä, selvityksiä ja saatua palautetta kaavan aikana.

Pohjois-Karjalan maakuntakaava 2040, 2. vaihe (energia ja maisemat) on valmis maakuntavaltuuston hyväksyttäväksi.

Ehdotus	(MKJ) Maakuntahallitus päättää 1. hyväksyä maakuntakaavaehdotuksen 2. esittää maakuntavaltuustolle, että se hyväksyy Pohjois-Karjalan maakuntakaava 2040, 2. vaiheen (energia ja maisemat), ja kumoaa voimassa olevista Pohjois-Karjalan maakuntakaavoista energiaan, maisemaan ja pohjavesiin liittyvät merkinnät ja määräykset kokonaisuutena seuraavasti: Pohjois-Karjalan 3. vaihemaakuntakaava / tuulivoima; Pohjois-Karjalan maakuntakaava 2040 / energiansiirto ja energiainfra, maisemat, pohjavesi; Pohjois-Karjalan maakuntakaava 2040, Heinäveden osa-alue / energiansiirto ja energiainfra, tuulivoima, maisemat, pohjavesi 3. valtuuttaa maakuntaliiton toimiston tekemään mahdollisia teknisiä korjauksia asiakirjoihin.
Päätös	Hyväksyttiin yksimielisesti kohdat 1 - 3. Kokouksessa läsnä asian käsittelyn ja päätöksenteon aikana olivat ympäristöasiantuntija Jukka Nykänen ja maankäyttöasiantuntija Heikki Viinikka. Lisätietoja Pasi Pitkänen, aluesuunnittelupäällikkö etunimi.sukunimi@pohjois-karjala.fi, puh. 0400 832 572

Pohjois-Karjalan maakuntakaava 2040, 2. vaihe (energia ja maisemat) käynnistettiin maakuntahallituksen päätöksellä 22.05.2023. Vaihemaakuntakaava on nyt noin kahden vuoden kaavaprosessin jälkeen valmis maakuntavaltuuston hyväksymiskäsittelyyn.

Maakuntakaavan ehdotus oli vuodenvaihteen molemmin puolin lausunnoilla (38 lausuntoa) ja loppukeväästä yleisesti nähtävillä (16 muistutusta). Lausuntojen ehdotusvaiheen palautteen perusteella tuulivoima-alueille täydennettiin aluekohtaisia suunnittelumääräyksiä maisemaan, lajistoon sekä pohjavesiin liittyen. Myös lisäselvitykset Natura-vaikutuksiin liityen valmistuivat alkuvuodesta. Palautteen perusteella täydennettiin kaavaselistusta mukaan lukien vaikutusten arviointia. Loppukevään aikana saatujen muistutusten pohjalta kaavaan ei tehty enää isoja muutoksia, ainoastaan tuulivoiman suunnittelumääräystä täsmennettiin ja kaavaselistusta täydennettiin muutamilta osin.

Pohjois-Karjalan maakuntaliiton hallinto- ja taloussäännön mukaan maakuntavaltuusto hyväksyy alueidenkäyttölain mukaisen maakuntakaavan.

Maakuntahallituksen 26.05.2025 tekemässä esityksessä maakuntavaltuustolle esitetään hyväksyttäväksi alueidenkäyttölain 31 §:n mukaisesti Pohjois-Karjalan maakuntakaava 2040, 2. vaihe (energia ja maisemat) sisältäen kaavakartan, merkinnät ja määräykset sekä kaavaselistuksen liitteineen, jolloin ko. maakuntakaavan saatua lainvoiman, kumotaan voimassa olevat Pohjois-Karjalan maakuntakaavat käsiteltävien teemojen eli energiasiirto ja energiainfra, tuulivoima-alueet, maisema-alueet ja pohjavesialueet osalta.

Maakuntakaava-aineistot kokonaisuudessaan mukaan lukien maakuntakaavan taustaselvitykset löytyvät Pohjois-Karjalan maakuntaliiton internetsivuilta: www.pohjois-karjala.fi/vaihekaava2.

Ehdotus (Maakuntahallitus 26.5.2025 § 63) Maakuntavaltuusto päättää
1. hyväksyä Pohjois-Karjalan maakuntakaavan 2040, 2. vaiheen (energia ja maisemat), ja kumoaa voimassa olevista Pohjois-Karjalan maakuntakaavoista energiaan, maisemaan ja pohjavesiin liittyvät merkinnät ja määräykset kokonaisuutena seuraavasti: Pohjois-Karjalan 3. vaihemaakuntakaava / tuulivoima; Pohjois-Karjalan maakuntakaava 2040 / energiansiirto ja energiainfra, maisemat, pohjavesi; Pohjois-Karjalan maakuntakaava 2040, Heinäveden osa-alue / energiansiirto ja energiainfra, tuulivoima, maisemat, pohjavesi
2. valtuuttaa maakuntaliiton toimiston tekemään mahdollisia teknisiä korjauksia asiakirjoihin.

Päätös Suunnittelujohtaja Pasi Pitkänen esitteli maakuntakaava 2040, 2 vaiheen valmistelua.

Terhi Savolainen esitti Alia Dannenbergin kannattamana seuraavan sisältöisen lisäyksen kaavaselistuksen vaikutusten arviointiin sivulle 46 (kappale 6.2.3 tuulivoiman vaikutus arviointi) yksi uusi kappale asiasta:

Juuan alueelle on perustettu joulukuussa 2024 ”Juuan veet ja vaarat” Helmi-keskittymä. Keskittymän tavoitteena on vahvistaa luonnon monimuotoisuutta ja

parantaa elinympäristöjen tilaa niin suojelualueilla kuin vapaaehtoisuuteen pohjautuen niiden ulkopuolellakin. Keskittymälle ei ole osoitettu aluerajausta vaan kokonaisuus kattaa soita, lintu- ja virtavesiä sekä metsäisiä elinympäristöjä Juuan alueella Tahkovaara nimettynä keskuspaikkana. Tuulivoima-alueita rajattaessa on pidetty marraskuussa 2024 ELY-keskuksen kanssa neuvottelu tuulivoiman luontovaikutuksista. Kokouksessa tarkasteltiin mm. maakuntakaavan osoittaman tuulivoiman vaikutuksia Natura-alueisiin ja Juuan Helmi-keskittymään. Yhteensovittamisessa on huomioitu luonnonsuojelualueet ja Natura-alueet puskurivyöhykkeineen sekä näiden välisiä yhteyksiä, eikä maakuntakaavan tarkkuustasolla ole nähty ristiriitaa tuulivoiman ja Helmi-ohjelman välillä.

Maakuntavaltuusto hyväksyi yksimielisesti kohdat 1 - 2 ja sekä kokouksessa tehdyn em. lisäyksen kaavaselostukseen.

Lisätietoja Pasi Pitkänen, aluesuunnittelupäällikkö
etunimi.sukunimi@pohjois-karjala.fi, puh. 040 083 2572

Jukka Nykänen, ympäristöasiantuntija
etunimi.sukunimi@pohjois-karjala.fi, puh. 050 412 0717

Maakuntahallitus 25.08.2025 § 98

Maakuntavaltuuston 9.6.2025 § 8 tekemästä Pohjois-Karjalan maakuntakaava 2040, 2. vaiheen hyväksymispäätöksestä on jätetty kolme valitusta Itä-Suomen hallinto-oikeuteen. Valituksissa esitetään vaihemaakuntakaavan kumoamista alueidenkäyttölain ja valtakunnallisten alueidekäyttötavoitteiden vastaisena sekä vaaditaan täytäntöönpanokieltoa. Valitukset kohdentuvat keskeisesti tuulivoimarakentamiseen erityisesti Juuan kunnan länsipuolisilla alueilla (6 tuulivoimaloiden aluetta) sekä Lieksan Maksimonvaarassa.

Itä-Suomen hallinto-oikeus on toimittanut valitusasiakirjat Pohjois-Karjalan maakuntaliittoon ja kehottanut maakuntaliittoa antamaan lausuntonsa asiasta. Maakuntaliitto sai Itä-Suomen hallinto-oikeudelta lisäaikaa lausunnon antamiseen 8.10.2025 saakka.

Ehdotus (MKJ) Maakuntahallitus merkitsee tiedoksi maakuntakaavaan tulleesta valituksesta saamansa tilannekatsauksen ja käy evästyskeskustelun.

Päätös Hyväksyttiin yksimielisesti.

Lisätietoja Pasi Pitkänen, suunnittelujohtaja
etunimi.sukunimi@pohjois-karjala.fi, puh. 0400 832 572

Maakuntahallitus 29.09.2025 § 118 147/03.02.00.03/2025

Pohjois-Karjalan maakuntaliitto on nyt valmistellut lausunnot maakuntavaltuuston 9.6.2025 § 8 tekemästä Pohjois-Karjalan maakuntakaava 2040, 2. vaiheen hyväksymispäätöksestä tulleisiin valituksiin (kolme valitusta).

Lausunnoissa on perusteltu maakuntaliiton tekemiä ratkaisuja sekä vastattu nimenomaan valituksissa yksilöityihin ja erityisesti tuulivoima-alueita koskeviin kokonaisuuksiin. Perusteina on käytetty koko kaava-aineistoa mukaan lukien kaavan lähtökohtaiset tavoitteet, kaavan sisällön kiinteä yhteys valtakunnallisiin alueidenkäytön tavoitteisiin, kaavan aikana käyty aktiivinen vuoropuhelu eri toimijoiden ja sidosryhmien kanssa, erillisselvitykset sekä laaja vaikutusten arviointi. Maakuntaliitto katsoo lausunnoissa, että Pohjois-Karjalan maakuntakaava 2040, 2. vaihe on laadittu alueidenkäyttölain mukaisesti ja muun muassa valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet ja maakuntakaavan sisältövaatimukset huomioiden.

Alueidenkäyttölain 201 §:n mukaan maakuntahallitus voi valitusajan kuluttua määrätä maakuntakaavan tulemaan voimaan ennen kuin se on saanut lainvoiman. Päätös on annettava viivytyksettä tiedoksi valittajalle ja muutoksenhakuviranomaiselle, joka voi kieltää päätöksen täytäntöönpanon. Kun otetaan huomioon maakuntakaavan tehtävä suunnittelua ohjaavana yleispiirteisenä suunnitelmana sekä se, ettei kaava ohjaa suoraan esimerkiksi rakentamista, niin maakuntaliitto näkee, että maakuntakaavan täytäntöönpanolle on hyvät edellytykset olemassa.

Maakuntakaava tulee voimaan, kun päätöksestä on kuulutettu maakuntakaava-alueeseen kuuluvissa kunnissa niin kuin kunnalliset ilmoitukset niissä julkaistaan. Jos kaava on alueidenkäyttölain 201 §:n nojalla määrätty tulemaan voimaan ennen kuin päätös on saanut lainvoiman, kuuluttaminen voidaan tehdä maankäyttö- ja rakennusasetuksen 93 §:n mukaisesti välittömästi määräyksen antamisen jälkeen.

Pohjois-Karjalan maakuntaliitto laatii ja lähettää kuulutuskirjeen Pohjois-Karjalan maakuntakaavan 2040, 2. vaiheen voimaantulosta maakuntakaava-alueeseen kuuluviin kuntiin, joiden tulee kuuluttaa kaavan hyväksymispäätöksestä kunnan julkaisukäytännön mukaisesti.

Ehdotus	(MKJ) Maakuntahallitus päättää: 1. antaa liitteen mukaiset lausunnot (3 lausuntoa) Itä-Suomen hallinto-oikeudelle, joissa esitetään valitusten ja täytäntöönpanokieltoa koskevien vaatimusten hylkäämistä, 2. määrätä Pohjois-Karjalan maakuntakaavan 2040, 2. vaiheen tulemaan voimaan alueidenkäyttölain 201 §:n mukaisesti ennen kuin se on saanut lainvoiman ja 3. merkitä tiedoksi liitteen mukaisen kuulutuksen maakuntakaavan voimaantulosta.
---------	---

Päätös	Hyväksyttiin yksimielisesti kohdat 1 - 3.
--------	---

Kokouksessa läsnä asian käsittelyn ja päätöksenteon aikana olivat ympäristöasiantuntija Jukka Nykänen ja maankäyttöasiantuntija Heikki Viinikka.

Lisätietoja	Pasi Pitkänen, suunnittelujohtaja etunimi.sukunimi@pohjois-karjala.fi, puh. 0400-832 572
-------------	---